

Scriitoarea **Tincuța Horonceanu Bernevic** s-a născut în județul Bacău, la Pîrjol, în 1969. Este licențiată în Drept a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia și lucrează ca muzeograf la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” din Bacău. Redactor al revistei „Plumb” și membră a USR, filiala Bacău, este laureată a multor concursuri literare naționale, de poezie, proză, literatură pentru copii și dramaturgie. Unele dintre poemele sale au fost traduse în limbile spaniolă, engleză, catalană și turcă.

A publicat următoarele cărți: *Vitrina în care dorm mirii* (poezii), Editura Fundației Culturale Cancicov, Bacău, 2002; *Poezii pentru Tudorel - carte de colorat*, Editura Casa Scriitorilor, Bacău, 2006; *Zâmbește, copilărie!* (poezii pentru copii), Editura CdPress, București, 2009; *Strigătul ca o punte* (poezii), Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2010; *Cartea bunicilor mei*, Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2012; *Copilul furnică* (roman), Centrul pentru Cultură, Istorie și Educație, București, 2013, ediția a II-a, eLiteratura, București, 2016; *33 de poezii șoptite*, Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2013; *Proză scurtă. Punct*, eLiteratura, București, 2016; *Anotimpul păpușilor*, Editura Singur, Târgoviște, 2017; *Poezii pentru copii ca tine*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2017.

tincuța horonceanu
bernevic

Când totul
era verde

Roman

LIMES

2018

Cuprins

Cuvânt înainte.....	5
Când totul era verde.....	9
Compunere școlară.....	16
Născocind cântece.....	20
Pantofi cu scârț.....	27
Cu neamțul în casă.....	32
Fratele din nuc.....	35
Am plâns cu războiul în brațe.....	40
Foametea (1946-1947).....	46
Jucăriile războiului.....	53
Mortul și joaca.....	57
Pere. Nuci. Copilărie.....	62
Glonțul rătăcit.....	65
În podul casei.....	70
Colindă și urătură la ceas de seară.....	74
Făcături de dragoste.....	78
Cel nechemat ne dădea târcoale.....	82
Cântec de mierlă și magie neagră.....	87
La secerat, cu ziua.....	94
Viața mea, viața lor.....	97
Cânepa, aurul fetelor.....	102

Puterea oglinzilor.....	106
Câinii zăpezii.....	110
Vin berzele.....	113
Hora, bâlciul, vedrele.....	115
Mama și lupul.....	119
Pețitorii.....	122
Datul în bobii la ceas de seară.....	129
Bădița Nicușor și sfințenia.....	131
Gloria maternă, clasa I.....	133
Somnul grădinii.....	138
Epilog.....	141
ANEXE.....	142

Când totul era verde

Erau un deal și o vale. În amintirea mea ele delimitau spațiul în care puteai fi fericit. Pe deal era satul care ascundea oamenii ca o plapumă ocrotitoare. În sat intrai ca într-un organism viu și fie erai considerat prieten și tratat ca atare, fie trebuia să pleci, altfel deveniai indigest. Dar asta se întâmpla foarte rar.

Ulițele se întindeau de-a lungul și de-a latul satului, trecând pe la fiecare poartă, purtându-și colbul prăfuit vara, noroaiele argiloase toamna, și troienele, câteva luni de iarnă pe an. În praful drumului, ca într-o făină fină ce se pregătea să fie aluat la prima ploaie, rămâneau urme de pași. Pașii desculți, alergați, ai copiilor bucuroși, pași de mame grăbite în drum spre țarină, pașii mireselelor luate cu alai de nuntă, pași hotărâți de bărbați voinici, în drum spre muncă, pași ușori, abia ghiciți, de pisici și căței, alergându-se, urme de copite de vaci purtându-și ugerile pline de la imaș spre casă, copite de cai tropăind în galop spre locuri îndepărtate, copitele cumiți ale oilor spre pășune, totul se înregistra ca într-un dispozitiv cu memorie, amprente se lăsau fără să știi, în pământ. Ulițele

protejau aceste urme și le scriau în istorie. Zilnic, fără grabă.

Porțile din lemn se deschideau de vânt toamna, cu scârțâit strident ori în liniște deplină, purtau pe ele, dăltuite, șerpi încolăciți, flori, linii întretăiate, sau rămâneau simple ca și destinul celor care le făceau. Porțile se fereau deseori, atunci când miresele părăseau casa părintească, cu drugi de lemn, de către băieți voinici aținând calea mirelui care plătea să primească dezlegarea de a pleca cu mireasa. Porțile păzeau intrarea în curtea mare, plină de păsări, în curțile mici, goale și pustii, de după război, în curțile pline de copii veseli sau acolo unde, pe câte o prispă de lut, un moșneag mai meșterea câte ceva dintr-o creangă de alun. Porțile rămâneau larg deschise atunci când clopotul bisericii răspândea vestea că unul din casă *a plecat la Domnul* și tot satul priveghea și participa la eveniment. Erau deschise și în zilele când preotul mergea cu agheasma în fiecare casă, ducând cu el un aer de sfințenie ce ne obliga parcă, pe noi, copiii, să lăsăm privirile rușinoase în pământ. Prin porțile de lemn se strecura viscolul, se strecura nădejdea, se strecura ajutorul, vestea bună și vestea rea. Era vama pe care o treceai de fiecare dată.

Vântul bătea pe ulițele satului și, ca un poștaş grăbit, trecea pe la fiecare casă. Mai smulgea câte o țambură șubredă din gard, mai muta câte o *draniță* pe casă, șuiera pe la ferestre grăbit, aducea nori de furtună, troienea și viscolea. Vântul aducea boală, vântul aducea vreme bună, aducea în vârtejuri, frunze uscate, despărțea fumul de pe coș, făcându-l fuioare, ducea ca un spion nevăzut, miros de

mămăligă coaptă pe timpul foamei, aducându-ți musafiri nepoftiți și flămânzi, în prag. Vântul adia primăvara, ca un alint pe fețele tocite de ger, aducând bucurie și eliberare. Trecea prin ogrăzile cu râsete de copii, învăluia locul ca o atingere și ducea râsul lor binefăcător în curțile goale, unde oamenii erau posomorâți. Schimba starea oamenilor după bunul plac. Fura pălăriile celor care umblau pe uliță și le arunca peste gard în curtea vecinului. Și-i puneă să-și bată în poartă și să-și dea *bună ziua* unii altora. Purta un freamăt de cântec abia îngânat către urechile care erau deschise noului. Usca rufele albe de pe sforile întinse de femeile harnice. Și împrăștia miros de pască și cozonac, cu discreție, de la o ușă la alta, îndemnând femeile să se întrecă la copt.

Ploaia spăla ulițele satului și ducea în vale, spre Tazlău, amărăciunea oamenilor, mълul și rostul pașilor grăbiți din drumurile care se întretăiau prietenoase. Ploaia era repezită, de vară, alungând din câmp oamenii, de la muncile istovitoare, lipindu-le cămașile de trup, aducându-le răceli nepotrivite statutului lor de oameni puternici, ai pământului, formând papuci de *hlei*, uriași, pe tălpile nevestelor întoarse desculțe de la prășit, în care se ghicea cu ușurință urma picioarelor mici și delicate, sau ale degetelor lungi, bătătorite de mers. Ploaia te obliga să stai la streășină, să pândești curcubeul și să schimbi două vorbe cu băiatul din vecini. Te obliga să-ți despletești cozile ude, ca să nu te ia frigul, și să se mire vecinele de lungimea și strălucirea pletelor tale. Ploaia aducea belșug și rod în casele oamenilor, le dădea răgaz să-și tragă sufletul, și spăla negura dintre ei. Se aduna cuminte

în jgheaburi și putini mari, ca să spele pletele femeilor și să le redea strălucirea. Curgea prin burlane, șiroia pe tavanele caselor, obligând bărbații să urce în poduri și să repare ce nu era bine făcut. Trimeea femeile și fetele la bucătărie să coacă în spuză cartofi, să facă *boboace*, floricelele de porumb, cu care trecea mai ușor timpul și *chisăliță de cireșe amare, cu mălai*, delicatese pentru care ploaia le oferea timp.

Ploaia era mocănească, deasă și rece în lunile de toamnă și aburea ochiurile de geam prin care mama privea spre poarta care se deschidea de vânt și se închidea la loc. Uneori poarta se deschidea și aducea musafiri în prag. Ploaia rece oferea timp de tors, de împletit, de țesut, de povești, de liniște și pace între oameni.

Peste sat cădeau ploi bune, mănoase, ploi reci și severe, ploi tihnite și calde, ploi uriașe, ploi hoțești care furau rodul grădinilor, ploi resemnate ca gândurile oamenilor, ploi vitrege care loveau, sfâșiau, strigau în noapte după ajutor, ploi amare și ploi dulci ca mierea, ploi de liniște și pace și ploi de război, cu grindină stricătoare, noi, oamenii locului, eram aceiași, răbdători, trudiți, însetați și dornici să creștem.

Alteori ploaia era doar o amenințare vagă pe cerul primăverii, și, după trei, patru ropote puternice, răsărea soarele și oamenii se dezmorțeau din starea extatică și porneau iarăși la treburi, după vrerea fiecăruia. Ploile împleteau destine, alunecau pe pomi, pe frunze, pe dealuri, veneau numai în momentele potrivite, spălând, curățând, memorând, dând timp și putere, luând ce era de prisos, ostoid

setea pământului, înflorind tufele de bujori, crescând urzici pe coastă, aburind ferestrele mici, răpăind pe acoperișuri de lemn, umflând malurile râului, alimentând frici și mistere, aducând povești cu tâlc și povățuind oamenii. Ploile hrăneau satul nostru și-l făceau, la răstimpuri, să înflorească.

Casele oamenilor din sat adăposteau suflete bune și puternice, copii și bătrâni deopotrivă, destine luminoase sau înnegurate. În pereții caselor din lemn și lut amestecat cu paie, bătea neobosit *ceasul casei* care trăia atât cât să dea viață acelei construcții. Ceasul ticăia ușor, ca orice ceasornic, și îl puteai asculta în orice perete, doar dacă era liniște prin preajmă. Dacă ticăitul ar fi încetat, s-ar fi întâmplat ceva rău cu stăpânul casei, poveștile circulau repede, din gură în gură, și nimeni nu știa prea multe despre acest lucru, și nimeni nu punea prea multe întrebări. La temelia fiecărei case locuia *șarpele casei*. Era uneori confundat cu *ceasul casei*, alteori avea identitate separată. *Șarpele casei* putea fi un șarpe adevărat ori poate numai o energie dătătoare de viață care se strecura în pereții locuinței, făcând-o primitoare și bună.

Casele aveau camere de curat, în care preotul intra cu Ajunul Crăciunului, cu Ajunul Bobotezei, în Postul Paștelui, dând cu agheasmă și sfințind locul. În camerele de curat se înălțau până în tavane zestrea mireselor, plăpumi și perne de puf, zeci de coți de *preșuri de cordele*, *țoale de buci aspri de cânepă*, lăicere de lână și covoare cu flori, cusături înflorate, cămăși cu pui, prosoape și batiste brodate pentru vorniceii, tot ceea ce însemna avere pentru o familie tânără. Casele aveau cămări și beciuri pentru

iarnă care stăteau ticsite de mâncare, de butoaie pline cu vin, de balerci cu rachiu, de putini pline cu grăunțe ca aurul, de legume și fructe, de murături. Uneori casele aveau beciuri goale în care doar șoarecii mai umblau, aveau cămări triste în care nu intra nimeni că nu era nimic de luat, aveau camere mici și îngrămădite, încălzite de aceeași sobă la care se gătea, aveau mai multe suflete decât ar fi fost cu puțință, între pereții afumați și tavanele joase. Unele case aveau oameni zgârciți care nu ajutau pe nimeni, altele aveau oameni veseli, harnici și generoși, care-și împărțeau puținul lor cu cei care aveau și mai puțin. Casele din sat se răsfireau de-a lungul ulițelor ca niște cușme troienite iarna, și-mi era drag să le privesc din deal, de la biserică, și-mi părea că toate erau ale mele. Eu aparțineam satului. La orice poartă aș fi bătut, mi s-ar fi deschis, la orice ușă aș fi ajuns, aș fi fost poftită înăuntru. Satul era al meu și eu eram a satului. Ne aparțineam dintotdeauna.

Valea verde era semnul libertății. Semnul prin care știi că evadarea e posibilă și că, odată venit sorocul, nimic nu-ți mai poate sta în cale. Priveam valea verde și visam la timpul în care voi evada din acest spațiu, din propria mea viață și îmi voi croi o alta. Asta nu mă înspăimânta. Știam că e un dat al firii. Știam că timpul se rostogolește ca o nucă și *din fața lui Dumnezeu nu ai unde fugi...* trebuie doar să-ți fortifici umerii ca să-ți poți duce crucea.

Cât din mine sunt mama mea și cât din mine sunt tatăl meu? În care dintre emoțiile care răbufnesc în interior o regăsesc pe bunica sau pe bunicul din partea tatei? Pe străbunica mamei mele?

Cum ne plimbăm strămoșii în gene și cum trăiesc ei prin noi?

Am 79 de ani și încă nu știu să răspund la întrebări. Încă mă întreb și lumea e prea tânără ca să știe să-mi răspundă. Cei în care aveam încredere s-au dus. Nu mi-au spus tot. Poate că nici ei n-au știut *totul*.

Se scurtează ața pe ghem, așa spunea Mămuța. Azi se vorbește de telomeri. E aceeași uzură. Termenii noi par că umplu mai bine necunoașterea. De o veșnicie tot inventăm termeni și cuvinte noi care să ne explice sensul lipsă al vieții. Reușim în parte. Ne uzăm odată cu noile cuvinte. Ne îndepărtăm de sens. Apoi îmbătrânim și ni se pare nedrept. Timpul nu mai este prietenos cu noi. Iar noi dăm vina pe timp.

Dar adevărul e că ardem ca niște lumânări, luminând totul în jurul nostru, o vreme. O vreme care ne este dată în dar. Asta este credința cu care m-am născut. Că Dumnezeu dă fiecăruia ce are nevoie. Și bune și rele. Ca să-l pregătească de veșnicie. Viața e o școală în care te pregătești zilnic. Dai totul din tine. Îți șlefuești sufletul ca pe un diamant de preț. Cu el te înfățișezi *dincolo*, ce e *din pământ, în pământ va merge, iar ce-i de la Domnul, la Domnul se va întoarce!*

Acum știu că mi-am folosit timpul meu primit în dar, cu real folos. Nu am irosit nici măcar o zi.